

Handlingsplan for internasjonal virksomhet ved Universitetet i Bergen 2007-2009

Godkjent av Universitetsstyret i møte 26.10.2006

Evne til internasjonalisering

Innhold	1. Innledning
	2. Forskning
	3. Utdanning
	4. Forskerutdanning
	5. Formidling og profilering
	6. Koordinering, samarbeid og ansvar

1. Innledning

Universitetet i Bergen (UiB) tar mål av seg til å bli et *internasjonalt synlig forskningsuniversitet*.¹ Dette er et ambisiøst mål som har konsekvenser for universitetets strategiske valg på alle plan. Vektleggingen av det internasjonale perspektivet reflekteres også i den nasjonale strategien slik den er nedfelt i Forskningsmeldingen,² hvor det påpekes at "internasjonalt samarbeid i større grad enn i dag må være en integrert del av hele det norske forskningssystemet ...". Internasjonalisering er likeledes en sentral komponent i Kvalitetsreformen,³ hvor det er satt konkrete mål for både utdanning og forskning. Disse nasjonale føringene gjenspeiler en erkjennelse av at høyere utdanning og forskning er del av en verdensomfattende kulturtradisjon preget av både internasjonalt samarbeid og konkurranse.

- *Det overordnede mål med økt internasjonalisering er å fremme kvalitet i gjennomføring av UiBs hovedoppgaver innen forskning, utdanning og formidling, og å gjøre UiB til et velrenommert universitet og en attraktiv samarbeidspartner.*
- *For å nå dette målet er det nødvendig at internasjonalisering av forskning og utdanning sees i sammenheng.*
- *UiB skal utnytte sine særlige forutsetninger for å bidra til å løse de store globale utfordringene knyttet til fattigdom, ressursproblematikk, miljø og klima, helse, demokrati og fred.*

Forbedringer i forhold til måloppnåelse må, i årene som kommer, kunne vises i bedre evalueringer av kvalitet i forskning og utdanning. Det bør også vise seg i at UiB i større grad vil operere i forskningsfronten gjennom fokuserte satsinger i samarbeid med sterke internasjonale partnere.

Hva er internasjonalisering?

I videste forstand kan internasjonalisering defineres som alle prosesser i organisasjonen som omfatter internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid. I så måte omfatter dette aktiviteter i alle ledd i organisasjonen; studenter og forskere, institutter og fakulteter, universitetets ledelse og administrative enheter. Det kan også omfatte strategisk og forskningspolitisk samarbeid mellom norske universiteter og forskningsinstitusjoner for felles mål på den internasjonale arena. Videre er internasjonalisering den tilknytning UiB har til internasjonale institusjoner og nettverk innen forskning og utdanning. Endelig omfatter internasjonalisering utvikling av og deltakelse i internasjonale prosjekter, som er basert på samarbeid mellom enkeltforskere eller forskergrupper og som medfører mobilitet av forskere og studenter både inn til og ut fra UiB.

¹ Strategisk plan 2005 - 2010 for Universitetet i Bergen

² St. meld 20 (2004-2005) "Vilje til forskning"

³ St. meld 27 (2000-2001) "Gjør din plikt - Krev din rett - Kvalitetsreform av høyere utdanning"

Hvorfor en handlingsplan for internasjonal virksomhet?

Det er studenter og forskere som utgjør den primære grenseflate mot utlandet. Dette skjer i dag i stor grad gjennom individuelle relasjoner og gjennom samarbeid mellom enkelte forskningsgrupper. Denne type samarbeid er essensiell for den internasjonale virksomheten, og UiB må legge til rette for utvikling av slike relasjoner. Det er imidlertid også en oppgave for UiB å organisere, stimulere og motivere til økt internasjonalt samarbeid på institusjonelt nivå. Dette er nødvendig for å sikre kvalitet og stabilitet i de internasjonale relasjoner. Denne handlingsplanen er ment å være retningsgivende for videreutvikling av begge typer relasjoner. Det er også et ønske at planen skal bidra til refleksjon og større bevisstgjøring rundt UiBs internasjonale relasjoner.

Fagspesifikke utfordringer ved internasjonalisering

For noen fagmiljøer er internasjonalt samarbeid en naturlig, veletablert og nødvendig del av den faglige virksomheten; for andre kan økt fokus på internasjonalisering innebære endringer i arbeidsmåter og prioriteringer. De ulike fag og fagmiljøer kan altså ha svært ulike tradisjoner og behov for utvikling og bruk av internasjonale relasjoner. Mål og midler som er gunstige i ett fag er ikke nødvendigvis like gunstige for andre fag. De enkelte fagmiljøene må derfor ta ansvar for egne faglige og strategiske prioriteringer, i samhandling med den faglige ledelse.

Mange institutter ved UiB har omfattende og godt organiserte internasjonale relasjoner knyttet til deres faglige profil. Universitetet bør vurdere tiltak som fremmer relasjoner med en større andel av de fremste miljøer og institusjoner for både forskningssamarbeid og studentutveksling.

Internasjonalisering for enhver pris?

Det er et overordnet mål at de tiltakene som foreslås, skal fremme kvalitet i forskning, utdanning og formidling. Internasjonalisering må ikke være et mål i seg selv. Mange tiltak og aktiviteter kan være meget ressurskrevende. Fagmiljøene må derfor prioritere de tiltak og virkemidler som passer best til egne fagstrategiske mål og som gir størst kvalitetsgevinst. Samtidig vil det være en styrke for UiB at det på viktige områder utvikles en enhetlig internasjonal profil og politikk, på tvers av fagfeltene.

Språklige utfordringer i de internasjonale relasjoner

En offensiv internasjonal strategi reiser en rekke utfordringer knyttet til bruk av språk. Det hevdes, med betydelig tyngde, at det norske språk allerede er truet i akademiske sammenhenger og at språklig domenetap i forhold til engelsk er reelt innen enkelte fagområder. Det er åpenbart at universitetene har et spesielt ansvar for å utvikle norsk som både fagspråk og populærvitenskapelig språk. Samtidig vil en økt grad av internasjonalisering kreve økt bruk av fremmedspråk (spesielt engelsk) i både utdanning, forskning og formidling. Det ligger utenfor denne handlingsplanens ramme å utrede tiltak for å møte slike språklige utfordringer. Det vises imidlertid til den nasjonale innstillingen *Norsk i hundre!*⁴ og til forslaget til en språkpolitikk for universitets- og høyskolesektoren utarbeidet av Universitets- og høyskolerådet.⁵ UiB har fulgt dette opp ved å nedsette en egen arbeidsgruppe som skal utarbeide en helhetlig språkpolitikk for institusjonen. Arbeidsgruppen er bedt om å levere sin innstilling innen utgangen av 2006 og saken forventes behandlet i UiBs organer i løpet av vårsemesteret 2007.

Samarbeid med land og regioner

Det er ressurs- og tidkrevende å opprettholde gode og produktive internasjonale relasjoner. Derfor vil det være nødvendig å prioritere hvilke relasjoner og samarbeid som skal utvikles spesielt. Det er naturlig at UiB videreutvikler relasjoner med Norden, Europa og Nord-Amerika i tråd med etablerte tradisjoner og nasjonale prioriteringer. I tillegg er det naturlig at UiB videreutvikler sine veletablerte relasjoner med land i andre regioner i tråd med UiBs faglige prioriteringer. UiBs strategiske satsing på utviklingsrelatert forskning står her i en særstilling. Det ligger også store muligheter i utvidet samarbeid med Latin-Amerika og de økonomiske (og vitenskapelige) stormakter i Asia, f.eks. Kina, Japan, Sør-Korea og India. Handlingsplanen tar ikke stilling til eventuelle geografiske prioriteringer. På grunn av økende internasjonal konkurranse innen forskning og utdanning, anbefales det imidlertid at UiB vurderer om bestemte geografiske land/regioner skal prioriteres med økt satsing og eventuelt på hvilken måte.

For å utnytte samarbeidsmulighetene best mulig, kan det være gunstig å etablere flere institusjonelle

⁴ "Norsk i Hundre! - Strategier for vern av norsk i globaliseringa si tid", Språkrådet, 2005.

⁵ http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/nasjonal_sprakpolitikk_for_universitets-_og_hogskolesektoren

relasjoner, gjerne koordinert med andre norske universiteter, NFR og departementene. For de områder hvor bestemte land/regioner er en del av selve forskningsstrategien, kan andre kriterier legges til grunn for prioriteringene.

Forskningsbasert utdanningssamarbeid

Det er grunn til å tro at internasjonale relasjoner som i større grad kombinerer forskningssamarbeid og utveksling av studenter og ph.d.-kandidater, vil bidra til å gjøre UiB mer synlig og attraktivt. En slik strategi vil også kunne bidra til å styrke genuint forskningsbasert utdanning. UiB bør oppfordre sine miljøer til i større grad å utvikle forskningsprosjekter hvor masterstudenter, ph.d.-kandidater og postdoktorer trekkes med i internasjonalt samarbeid. Søknader om eksterne forskningsmidler bør inkludere planlagte og faglig forberedte utenlandsopphold for disse.

Universitetsbiblioteket: En forutsetning for internasjonal forskning og utdanning

Universitetsbiblioteket spiller en betydelig rolle i UiBs internasjonale virksomhet, og vil være et viktig redskap for å virkeliggjøre UiBs strategi for internasjonalt samarbeid. Et godt fagbibliotek er et viktig kriterium for et internasjonalt universitet. Skal UiB tiltrekke seg dyktige studenter, ph.d.-kandidater og forskere fra inn- og utland, er et godt fagbibliotek en nødvendig forutsetning. Universitetsbiblioteket har en sentral rolle som formidler av internasjonal forskning inn mot og innover i UiBs eget miljø og som formidler av UiBs egen forskning ut i verden, ikke minst gjennom publisering i "open access"-kanaler og bruk av Bergen Open Access Research Archive (BORA).

Inngåelse av formelle samarbeidsavtaler

Selv om mange av UiBs internasjonale relasjoner er etablert og ivaretatt av de enkelte fagmiljøene, har instituttene og universitetet et overordnet ansvar for samarbeidsavtalene. UiB har fra og med 2006 retningslinjer for inngåelse og administrasjon av internasjonale avtaler. Universitetet bør etablere en overordnet policy for inngåelse av slike avtaler.

Handlingsplanens relasjon til strategisk arbeid ved UiB

Denne handlingsplanen fokuserer på mål, utfordringer og forslag til tiltak for universitetets internasjonale relasjoner innen forskning, utdanning, forskerutdanning, formidling, profilering og koordinering. Planen skal tjene som et retningsgivende verktøy for gjennomføring av de øvrige strategiske planer på alle nivåer i UiB, bl.a. ved utarbeidelse av budsjetter, utdannings- og forskningsmelding. Siden iverksetting av tiltakene vil kreve forståelse, deltakelse og engasjement fra alle ansatte, er det viktig at planen gjøres kjent i hele organisasjonen.

2. Forskning

Internasjonale fagevalueringer har vist at UiB har oppnådd høy internasjonal anerkjennelse innen en rekke fagområder. Internasjonalt forskningssamarbeid er avgjørende for at universitetet skal kunne opprettholde sin posisjon på etablerte områder og nå fram til forskningsfronten på nye områder. En internasjonal og allmenn hovedindikator for forskning er mengde og kvalitet på internasjonal publisering. En annen form for anerkjennelse er synlighet i form av internasjonale verv, lederskap, tildeling av priser og deltakelse i internasjonale fora som nettverk og konferanser/seminarer.

Innsatsen for å styrke internasjonalisering av forskning ved UiB bør også stimulere til innovasjon og næringsutvikling i Bergensregionen. Et slikt helhetlig syn på internasjonalisering forutsetter imidlertid investeringer i kvalitetsheving i hele universitetets kunnskapskjede, i forskningsbasert undervisning, i forskning, i formidling og i tilrettelegging for kommersiell utnyttelse av resultater. Med et slikt fokus vil videre internasjonalisering følge automatisk fordi institusjonen vil styrke sin attraktivitet overfor gode og interessante miljøer i andre land.

Overordnede målsettinger

UiB skal tilstrebe samarbeid med ledende forskningsgrupper, institusjoner og organisasjoner, samt tilknytning til relevante faglige og institusjonelle nettverk, som er identifisert av de enkelte institutter, fakulteter og av universitetet sentralt. Forskningsstrategiske allianser må i større grad benyttes som basis for forskningsbasert utdanningssamarbeid.

UiB må være konkurransedyktig på den internasjonale arena for å trekke til seg forskningstalenter både som samarbeidspartnere og som søkere til vitenskapelige stillinger.

Handlingsplan for internasjonalisering skal også medvirke til at UiB når sine kvantitative mål mht *Resultat-basert omfordeling* (RBO) av grunnbevilgningen gjennom økt deltakelse i internasjonale prosjekter (finansiert av NFR og EU), publisering i internasjonalt anerkjente tidsskrifter og på internasjonalt anerkjente forlag og økt utdanning av ph.d.-kandidater.

UiB skal i økt grad ta ledelsen i internasjonale prosjekter på utvalgte områder, basert på sine komparative fortrinn nasjonalt og internasjonalt. Disse bør identifiseres gjennom samarbeid mellom faglig og administrativ ledelse på ulike nivå.

Alle nivåer ved UiB, inkludert enkeltforskere, bør engasjere seg i internasjonalt forskningspolitisk arbeid, både i nasjonale og internasjonale fora, og derigjennom ta initiativ til og bidra til utvikling av finansieringsprogrammer som er i tråd med UiBs faglige profil og satsingsområder.

EU utvikler et eget europeisk forsknings- og innovasjonsområde (*European Research Area – ERA*) som del av det indre marked. UiB bør videreutvikle og øke sin deltakelse i EUs fremtidige rammeprogrammer og i ERA-nettverkene. UiB har allerede utarbeidet en egen handlingsplan for deltakelse i EUs sjuende rammeprogram (FP7), som iverksettes på alle nivå. Tilsvarende handlingsplaner bør utvikles for andre prioriterte internasjonale programmer, slik som for eksempel European Science Foundation.

Utfordringer

En viktig utfordring er å oppnå en formålstjenlig balanse og et godt samspill i satsingen mellom forskjellige nivåer og aktører for internasjonalisering både nasjonalt (NFR, departementer, samarbeidsinstitusjoner) og internasjonalt. UiBs prioriteringer for internasjonalt samarbeid må ta hensyn til nasjonale og internasjonale prioriteringer og føringer, samt retninger i forskningsfronten. UiB må hevde seg i konkurransen om forskningsfinansiering fra internasjonale kilder (særlig EU) samt utnytte finansiering fra NFR til å øke internasjonalt samarbeid.

Det ligger en stor utfordring i å identifisere, prioritere og utnytte strategisk viktige allianser med sterke eller innovative internasjonale forskningsmiljøer og nettverk, og forankre disse på de relevante nivåer i institusjonen. UiB og dets randsone bør samarbeide tett om å utnytte sine respektive strategiske allianser til utvikling av sterke internasjonale relasjoner i forskning og forskerutdanning. I dette arbeidet bør også den kompetansen som finnes ved de norske og nordiske sentrene i utlandet, utnyttes. Videre bør UiB utnytte viktige internasjonalt finansierte kostbare fellesfasiliteter og programmer, slik som

CERN og EMBL.⁶ Endelig bør UiB iverksette tiltak for å sikre en attraktiv infrastruktur lokalt (herunder høyteknologiske forskningsfasiliteter og Universitetsbiblioteket). UiBs ledelse har et spesielt ansvar for tverrfakultære initiativer samt for å kvalitetssikre at prioriteringer og satsinger holder et internasjonalt høyt nivå.

En annen viktig utfordring er å sikre rekruttering av unge talenter som har potensial til å bli internasjonale forskningsledere. Midler fra Bergens Forskningsstiftelse blir i dag benyttet som et viktig bidrag til dette formålet. Grunnmiljøene har et særlig ansvar for å identifisere kandidater og benytte seg av dette virkemidlet samt annen ekstern finansiering for rekruttering.

For at UiB skal utvikle et arbeidsmiljø og en rekrutterings- og mobilitetspolitikk som i større grad bidrar til internasjonal synliggjøring, integrering og kvalitet, må det legges til rette for et profesjonelt administrativt støtteapparat for utenlandske gjesteforskere for å hjelpe disse med praktiske forhold som oppholds- og arbeidstillatelse og botilbud.

⁶ CERN: www.cern.ch; EMBL: www.embl.org

2	Tiltak: Forskning	Ansvar	Tidsrom	Kommentarer
Tilstrebe faglig kvalitet med internasjonal relevans				
2.1	Premiere publisering av - artikler i de mest anerkjente vitenskapelige internasjonale tidsskrifter; - bøker på internasjonalt anerkjente forlag	Fakulteter, institutter ⁷	Løpende	Flere institutter har allerede inkorporert disse premieringsordningene i sine budsjetter
2.2	Identifisere prioriterte samarbeidspartnere og utnytte programmer, nettverk og finansielle virkemidler for de enkelte faglige satsingsområder	Alle nivåer	Løpende med beskrivelse i årlige forskningsplaner. Prioriteringer for de tre neste år bør foreligge innen utgangen av 2007	UiBs ledelse har et overordnet ansvar for prioritering og koordinering av satsinger mot programmer og nettverk av vid faglig karakter
2.3	Vurdere å knytte til seg høyt kvalifiserte utenlandske vitenskapelige rådgivere (rådgivingskomiteer; "Scientific Advisory Committees")	Fakulteter, institutter, større tverrfaglige programmer	Løpende	Bruk må vurderes i forhold til fagområdetets omfang og egenart
Rekruttering				
2.4	Vurdere internasjonal utlysning av vitenskapelige stillinger, f. eks. gjennom nettportalen ERA-MORE	Institutter, fakulteter	Løpende	Personal- og økonomiavdelingen (PØA) har et overordnet ansvar for ERA-MORE. Institutter og fakulteter har ansvar for å ta stilling til hvordan de vil benytte portalen til rekrutteringsformål – annonsering/headhunting. Andre portaler bør vurderes av det enkelte institutt/fagmiljø
2.5	Bruke "startpakker" og overgangsløsninger offensivt for å tiltrekke seg seniorforskere på høyt internasjonalt nivå. Startpakker for kvinner bør vurderes særlig i fag med lav kvinneandel	Institutter, fakulteter	Løpende med årlige avsetninger	UiB bør ha en beredskap for å kunne tiltrekke seg ekspertise på høyt internasjonalt nivå. Om nødvendig bør UiB utnytte Unifob as for dette formål

⁷ I dette dokumentet benyttes betegnelsen "institutter" i betydningen av fakultetenes institutter, avdelinger og sentre ved UiB.

2.6	Tilstrebe bruk av internasjonale eksperter i komiteer for ansettelse av fast vitenskapelig personale	Institutter, fakulteter	Løpende	Fakulteter og institutter fastsetter normer for dette innenfor gjeldende regler. Dette er et viktig tiltak for å sikre kvalitet og internasjonal relevans i rekrutteringen
Mobilitet				
2.7	Tilrettelegge informasjon og tjenester for utreisende UiB-forskere, innreisende gjesteforskere, nytilsatte utenlandske forskere, postdoktorer og ph.d.-kandidater gjennom: a) Utvikling av mobilitetsportal (ny elektronisk praktisk portal/håndbok) b) Bedre tilrettelegging av norskundervisning for utenlandske forskere som kan organiseres via web og flere steder på UiBs campus, eventuelt som intensive sommerkurs; c) Bedre boligtilbud for gjesteforskere	a) PØA, Forskningsavdelingen; b) PØA; c) Eiendomsavdelingen	a) Ferdigstilling vår 2007 b) Oppstart 2007	Ad. a) Arbeidet pågår ved PØA og Forskningsavdelingen. Tiltaket er svært viktig og krever strakstiltak med avsetninger fra UiB sentralt for ferdigstilling. Portalen skal inneholde informasjon om visum, lønn, skatt, forsikring og bolig
2.8	Videreføre den fleksible gjesteforskerordningen (se også tiltak 4.9 i kapittel om forskerutdanning)	Forskningsavdelingen	Løpende for kortere opphold/workshops, 2 frister pr. år for lengre opphold	Iverksatt i 2006 med midler allokert fra Forskningsavdelingen. Ordningen bør videreføres med avsetning av øremerkede midler og evalueres etter 2 år
2.9	Utnytte forskningsterminordningen som et viktig virkemiddel for internasjonalisering ved å prioritere søknader som innebærer godt faglig begrunnet utenlandsopphold	Fakulteter, institutter	Årlig	Forskningstermin som innebærer utenlandsopphold bør prioriteres og eventuelt gis ekstra økonomisk støtte
2.10	Stimulere til økt mobilitet på postdok-nivå bl.a. ved å sikre at prosjektsøknader inkluderer midler til utenlandsopphold. Vurdere behov for særskilte støtteordninger for postdoktorer med ansvar for små barn	Fakulteter, institutter, Forskningsavdelingen	Løpende	
Øke ekstern finansiering (EU, NFR og andre) som stimulerer til internasjonalt samarbeid				
2.11	Videreutvikle stimulerings- og støtteordninger for forskningspolitisk engasjement og for deltakelse i store prosjektsøknader	Alle nivåer	Løpende og med minst 2 frister pr. år	Stimuleringsmidler til internasjonal deltakelse bør avsettes sentralt

2.12	Videreutvikle de faglig-administrative støttefunksjoner i søknadsprosessene	Forskningsavdelingen, instituttene i samarbeid med fakultetene	Løpende	For de små instituttene er det naturlig at dette ligger på fakultetsnivå
2.13	Innføre belønningsordninger for miljøer som utvikler kvalitativt gode prosjekter og innhenter eksterne midler til disse fra finansieringskilder som ikke gir uttelling innenfor RBO-ordningen. Dette gjelder spesielt for utviklingsrelatert forskning	UiBs ledelse, fakultetene	Årlig	F.eks. i form av øremerkede ph.d.-stipender
Deltakelse i internasjonale nettverk, organisasjoner og fasiliteter				
2.14	Tilrettelegge for å kunne ta på seg vertskap for faglige sekretariater for større internasjonale programmer	Fakulteter, institutter	Løpende	Slike vertskap er viktig for internasjonal synliggjøring og anerkjennelse
2.15	Vurdere å etablere en praktisk støttefunksjon for arrangement av større internasjonale konferanser	UiBs ledelse, PØA	Eventuell oppstart i 2008	UiB bør til en viss grad ha et profesjonelt hjelpeapparat for slike formål som kan samarbeide med eksternt kongressbyrå ved behov
2.16	a) Styrke det administrative apparatet som skal bistå forskerne i Worldwide Universities Network (WUN)-samarbeid b) Ruste opp den tekniske infrastrukturen for å kunne delta effektivt i videooverførte møter/foredrag	UiBs ledelse, Forskningsavdelingen	Løpende så lenge UiB har medlemskap	UiB skal oppmuntre til større forskningsaktivitet generelt og til nye initiativer spesielt rettet mot WUN
2.17	Utnytte støtteordninger for større internasjonale prosjekt/program og nettverkssamarbeid inkludert bilateralt samarbeid	Institutter, fakulteter	Årlig	Midler tilgjengelig gjennom Bergens Forskningsstiftelse.

3. Utdanning

UiB har hatt stor økning i antall utvekslingsstudenter de siste årene, og det er nedlagt mye viktig arbeid for å styrke den internasjonale studentmobiliteten. Fakulteter, institutter og programstyrer har arbeidet systematisk for å innarbeide utenlandsopphold i mange av UiBs studieprogrammer, og flere UiB-studenter får en verdifull internasjonal komponent i gradsstudiene sine. Det personlige læringsutbyttet av et utvekslingsopphold er stort, ikke minst faglig og språklig. Studentene bygger egne internasjonale nettverk og bringer positive faglige og kulturelle impulser tilbake til sine fagmiljø ved UiB. Det samme kan sies om de mange utenlandske studentene som gjennomfører et studieopphold ved UiB. Utenlandske studenter og et godt studietilbud på engelsk ved UiB bidrar til "internasjonalisering hjemme", til fordel for alle UiB-studenter. Den internasjonale studentmobiliteten bidrar samtidig til å styrke UiB som forsknings- og utdanningsinstitusjon og som et universitet med en sterk internasjonal profil. Universitetet må arbeide for at denne positive utviklingen fortsetter og for at flere dyktige og studiemotiverte studenter søker seg til UiB.

Arbeidet med internasjonal studentmobilitet kan ses i sammenheng med den stadig mer omfattende Bologna-prosessen.⁸ Denne fokuserer på kvalitet i utdanning og forskning, gjensidig godkjenning av utdanning, de europeiske dimensjoner i høyere utdanning, felles gradsprogram og nasjonale rammeverk for kvalifikasjoner. Disse satsingene er under videreutvikling, noe som også gjenspeiles i UiBs internasjonale virksomhet.

Overordnede målsetninger

UiB skal aktivt fremme internasjonalt samarbeid innen utdanning, blant annet gjennom studentmobilitet og utvikling av felles gradsprogram. Studentmobiliteten gjennom bilateralt samarbeid med institusjoner i utlandet og gjennom internasjonale programmer og nettverk skal fortsatt være høyt prioritert. Det skal være en rimelig balanse mellom antall utreisende og innreisende studenter. Det skal settes faglige krav til studentmobiliteten på samme måte som til andre deler av UiBs utdanningstilbud. Kvaliteten på UiB-studenters utvekslingsopphold i utlandet skal være høy, og internasjonale studenter skal tilbys et bredt og relevant emnetilbud på engelsk ved UiB. Studietilbudet for internasjonale studenter kan med fordel knyttes til fagmiljøenes beste forskningsområder, både for å styrke den forskningsbaserte undervisningen og for å synliggjøre vår forskning for utvekslingsstudenter og internasjonale partnere.

Utfordringer

For å sørge for fortsatt økning av tallet på utreisende studenter og sikre kvaliteten på utvekslingsoppholdene, er det nødvendig med en bedre faglig, praktisk og administrativ tilrettelegging. Sikkerhetsaspektene må vurderes. Studentene skal få klare råd fra sine studieprogram om forhåndsgodkjente, anbefalte og særlig tilrettelagte utvekslingstilbud. Det skal være enkelt og naturlig for studentene å gjennomføre et delstudium i utlandet. Planleggingen av slike tilrettelagte tilbud er kommet for kort på mange studieprogrammer, og dette er til hinder for økt kvalitet og kvantitet på studentutvekslingen.

UiB har i 2006 gjennomført en omfattende lokal vurdering av Kvalitetsreformen ved UiB.⁹ Her påpekes det at det viktigste tiltaket for økt internasjonalisering i studiene fortsatt er faglærernes interesse for å utvikle internasjonale samarbeidsrelasjoner og å oppmuntre egne studenter til å ta delstudier i utlandet. Komiteen tilrår at intensjonene i Kvalitetsreformen om å innarbeide muligheter for utenlandsopphold i studieprogrammene må følges opp, og at dette bør inngå som et element i studieplanene. Komiteen anbefaler dessuten at det legges vekt på å øke lærerutvekslingen.

I dag er det for lite samsvar mellom universiteter som UiB sender mange studenter til, og universiteter som UiB mottar mange studenter fra. Dette kan tyde på at studentutvekslingen i for liten grad foregår igjennom avtaler mellom viktige partnere med interesse og potensial for gjensidig utveksling, og at tilbudet for internasjonale studenter ved UiB ikke treffer målgruppene i tilstrekkelig grad.

Rekruttering til UiB fra viktige partneruniversiteter i USA, Canada, Australia og Storbritannia er en særlig utfordring. Det er også for liten gjensidighet i utvekslingen innen Erasmusprogrammet og med

⁸ <http://odin.dep.no/kd/horsk/tema/utdanning/hoyereutdanning/internasjonalt/045061-990004/dok-bn.html>

⁹ "Kvalitetsreformen under lupen" - <http://studiekvalitet.uib.no/>

universiteter i Afrika, Latin-Amerika og Asia.

UiB har en god portefølje av bilaterale utvekslingsavtaler i alle verdensdeler, men mange av disse kan utnyttes bedre enn i dag. Gjennom disse avtalene får UiB-studenter et viktig tilbud om utveksling til land utenfor Europa. I tillegg er UiB med i programmene Erasmus, Erasmus Link og Nordplus. Disse programmene tilbyr friplasser og stipender til studenter. Det er en utfordring å utnytte de muligheter disse programmene tilbyr for etablering av nye fagspesifikke avtaler og nettverk som åpner for å sende ut grupper av studenter. I 2007 videreføres Erasmusprogrammet som en del av et nytt europeisk program for livslang læring, med høyt ambisjonsnivå for studentutvekslingen i Europa.

Det kan inngås utvekslingsavtaler med institusjoner som faglig sett kan komplementere UiBs master- og doktorgradsprogrammer innen høyt spesialiserte emner.

Internasjonale studenter utgjør en viktig ressurs for UiB, og fornøyde studenter vil fungere som gode ambassadører for UIB, Bergen og Norge. Universitetet bør arbeide for å utnytte denne ressursen bedre enn i dag, blant annet ved økt kontakt mellom internasjonale studenter og ordinære gradsstudenter, og ved at internasjonale studenter tar del i fagmiljøenes samlede virksomhet.

Kvoteordningen er et viktig virkemiddel i UiBs satsing på internasjonalisering, særlig for samarbeid med land i Afrika, Latin-Amerika og Asia. Fakultetene og fagmiljøene bør ha en gjennomtenkt strategi for bruk av Kvoteordningen for rekruttering av masterstudenter og ph.d.-kandidater. Kvotestudentene skal rekrutteres gjennom aktivt faglig samarbeid, og bruken av kvoteordningen må ses i sammenheng med andre nasjonale og internasjonale programmer for forsknings- og utdanningssamarbeid. Nye samarbeidsformer, som felles gradsstudier og sandwichopplegg, bør vurderes, i tråd med anbefalinger fra Kunnskapsdepartementet.

Saksbehandleres kunnskap om utenlandsk utdanning må være oppdatert for å sikre god kvalitet på godkjennings- og innpassingsvedtak, opptak og vurdering av generell studiekompetanse og realkompetanse. Nasjonal database for godkjenning av utenlandsk utdanning (NAG-basen) i regi av NOKUT skal oppdateres kontinuerlig.

3	Tiltak: Utdanning	Ansvar	Tidsrom	Kommentarer
3.1	Forankre studentmobiliteten i strategier på program-, institutt- og fakultetsnivå	Fakulteter, institutter	Løpende	Fagmiljøene bør etablere strategiske partnerskap som i større grad inkluderer gjensidig utveksling av studenter, ph.d.-kandidater og vitenskapelig ansatte
3.2	Videreføre arbeidet med å utvikle forhåndsgodkjente, anbefalte og særlig tilrettelagte delstudietilbud i utlandet av minst tre måneders varighet i bachelorprogrammene. Det skal i løpet av vårsemesteret 2007 finnes særlig tilrettelagte tilbud for hvert bachelorprogram	Fakulteter, institutter	Løpende	Delstudiene skal kunne anbefales av faglige grunner og skal bygge godt opp under kvaliteten i gradsstudiet. Studentene må få god informasjon og veiledning om anbefalte utvekslingstilbud, blant annet gjennom egne nettsider i Studentportalen
3.3	Styrke internasjonaliseringen av master- og profesjonsstudier	Fakulteter, institutter	Fra 2007	Det skal legges større innsats i utvikling av og tilbud om anbefalte studieopphold i utlandet for studenter på masternivå og i profesjonsstudier. I dette arbeidet må det være et overordnet mål å integrere forskningssamarbeid og utveksling av studenter og ph.d.-kandidater i størst mulig grad, for slik å sørge for høy kvalitet og relevans på utenlandsoppholdene
3.4	Heve kompetansen blant utvekslingskoordinatorer	Fakulteter, institutter	Løpende, men spesielt løft i 2007	Det må sørges for nødvendig kompetanseheving blant ansatte med det daglige administrative og faglige ansvaret for studentmobilitet og tilrettelagte utvekslingstilbud på hvert studieprogram. Reisevirksomhet er et nødvendig tiltak for å sørge for god kompetanse om viktige utvekslingspartnere på involverte nivå
3.5	Gjennomgå porteføljen av Erasmusavtaler og videreutvikle bruken av Erasmusprogrammet ved UiB	Fakulteter, institutter og Utdanningsavdelingen	Fra høsten 2006	Den faglige forankringen av og kvaliteten på mobiliteten må sikres, og det bør legges til rette for økt student- og lærerutveksling. Vedtak i Utdanningsutvalget fra oktober 2006 må følges opp på fakulteter og institutter

3.6	Identifisere behov for og etablere gode og attraktive undervisningstilbud på engelsk	Fakulteter, institutter	Løpende, med særlig fokus i 2007	Enkeltemner kan med fordel settes sammen til og profileres som tematiske semestertilbud med komponenter fra forskjellige studieprogram, samtidig som undervisningstilbudet på engelsk baseres på og inngår i studieprogrammenes ordinære studietilbud for gradsstudentene
3.7	Gjennomgå boligsituasjonen for internasjonale studenter	Utdanningsavdelingen	Våren 2007	En av faktorene som må undersøkes er hva dagens boligtilbud betyr for integrasjonen mellom internasjonale og norske studenter
3.8	Utrede behov for nye stipendordninger for studenter fra viktige partneruniversiteter	Igangsettes av rådgivende utvalg for viserektor for internasjonale relasjoner	2007	Det må utredes om et slikt tiltak kan være med på å bedre balansen i utvekslingen med viktige samarbeidsuniversiteter
3.9	Utrede etablering av internasjonal sommerskole ved UiB som må avklare: - finansieringsmodell og organisasjon - tidspunkt i forhold til hjemmesemestrene - muligheter for å benytte UiBs egen kompetanse/lærerkrefter - faglig profil og mulighet for gjenbruk/flerbruk av ordinære emner - innretting mot bachelor-/ mastergrad og/eller forskerutdanning - ønsker og behov hos internasjonale samarbeidspartnere - om sommerskolen kan støtte opp om fellesgrader (joint degrees), sandwich-modeller, gjesteforskeropphold og andre relevante internasjonaliseringsaktiviteter i forskning og utdanning	Rådgivende utvalg for viserektor for internasjonale relasjoner i samarbeid med Utdanningsavdelingen og Forskningsavdelingen	2007–2008	Utredningen bør i første omgang organiseres som et eget prosjekt av 6 måneders varighet. Prosjektet kan vurderes forlenget for videre planlegging av en sommerskole
3.10	Tilby støtte til fagmiljø som ønsker å utvikle felles mastergrad (eller doktorgrad) sammen med sterke internasjonale samarbeidspartnere innenfor sine fagfelt	Utdanningsavdelingen/ Forskningsavdelingen i samarbeid med instituttene	Løpende	Hvis ønskelig bør UiB-ansatte med erfaring og kompetanse fra tidligere arbeid med fellesgrader bli stilt til rådighet for aktuelle fagmiljøer

3.11	Videreutvikle og beskrive framgangsmåter og rutiner for utvikling, etablering og drift av fellesgrader	Utdanningsavdelingen	2007–2008	Som en del av arbeidet, gjennomgå eksisterende studieadministrative systemer og tekniske løsninger for registrering, opptak og rapportering under felles gradsprogrammer
-------------	--	----------------------	-----------	--

4. Forskerutdanning

Overordnete målsettinger

Den internasjonale komponenten i forskerutdanningen ved UiB har som hovedmål å gi utdanningen en kvalitetsmessig merverdi. Økt kvalitet kan tilføres gjennom innsikt som internasjonale ph.d.-kandidater bringer med seg til UiB eller ved innsikt og erfaring som UiBs egne ph.d.-kandidater bringer med seg tilbake fra internasjonale miljøer. Godt planlagte utenlandsopphold som en integrert del av forskerutdanningen for UiBs kandidater bidrar på en verdifull måte til etablering av internasjonale nettverk på et tidlig tidspunkt i forskerkarrieren. Slike nettverk er viktige for kandidatens egen faglige utvikling, for forskningsmiljøet men også for at synspunkter og perspektiver fra UiB blir kjent i internasjonale miljøer. Utvikling av forskerskoler, sommerskoler og praktiske kurs (workshops) med internasjonale profiler vil også bidra til kvalitetsheving og en mer synlig "internasjonalisering hjemme". Endelig vil fortsatt vektlegging på ph.d.-kandidaters deltakelse i fagenes og forskergruppens ordinære faglige internasjonale virksomhet være viktig for å oppnå den overordnede målsettingen, det vil si deltakelse på internasjonale konferanser og seminarer samt kortere opphold ved utenlandske institusjoner knyttet til for eksempel forskningsmetode, databehandling, tokt og feltarbeid.¹⁰

Innen 2009 skal alle UiBs ph.d.-kandidater ha mulighet for opphold ved en utenlandsk institusjon i løpet av sin forskerutdanningsperiode. Dette fordrer at ph.d.-kandidatene må sikres hjelp til faglig og praktisk planlegging og økonomisk støtte for gjennomføring av utenlandsoppholdet. Et overordnet prinsipp skal være at et utenlandsoppholds faglige kvalitet tillegges større betydning enn dets varighet.

Utfordringer

For UiB pr. 2006 synes det å være en større utfordring å tilrettelegge for egne ph.d.-kandidaters utenlandsopphold enn å motta ph.d.-kandidater fra utlandet.¹¹ Årsakene er sammensatte, men én forklaring er at forskerutdanningen ofte faller sammen med den private etableringsfasen som i mange tilfeller innebærer omsorgsansvar for små barn. Dette kan by på særlige problemer for kvinnelige ph.d.-kandidater, men vil være en generell utfordring for unge husholdninger som er basert på deling av ansvar og plikter samt to inntekter. De foreslåtte tiltakene nedenfor legger derfor særlig vekt på forholdene for utreisende ph.d.-kandidater knyttet spesielt til lengre opphold ved utenlandske institusjoner, tokt, feltarbeid og lignende.

En annen viktig utfordring er å bidra til at forberedelse til og gjennomføring av et utenlandsopphold ikke fører til at gjennomføringstiden blir forlenget. Et godt forberedt og faglig målrettet opphold ved en utenlandsk institusjon som er kvalitetssikret av hjemmemiljøet, vil gi en ph.d.-kandidat ny innsikt i og kompletterende perspektiver på eget spesialfelt samt verdifull erfaring i internasjonalt forskningssamarbeid. Et uforberedt opphold vil stjele verdifull tid fra en ph.d.-kandidats avgrensede forskerutdanningsperiode. Det er derfor en særlig utfordring å tilrettelegge oppholdets art, sted, tid og økonomi.

Det er også en viktig utfordring for alle nivåer i institusjonen å bedre informasjonen om eksisterende lokale, nasjonale og internasjonale finansieringsmuligheter og virkemidler og å bedre utnyttelsen av disse.

For "internasjonalisering hjemme" er det en utfordring å videreutvikle forskerutdanningen generelt og forskerskolene spesielt på en slik måte at de får sterke og kvalitativt gode internasjonale profiler. Det kan skje på flere måter, blant annet ved å ta opp internasjonale ph.d.-kandidater gjennom ordinære søknadsrutiner, men også ved at internasjonale forskningsledere som skal tilbringe en viss tid ved UiB, medbringer sine egne ph.d.-kandidater. Internasjonalisering hjemme skal også skje ved å invitere internasjonale

¹⁰ Foreløpige resultater pr. september 2006 fra IPOD-undersøkelsen (Internasjonalt prosjekt for organisert doktorgradsutveksling) viser at 78% av respondentene har deltatt på korte kurs og konferanser i utlandet. Om IPOD, se www.uib.no/info/english/news/php/?xmlfil=250106153132.xml

¹¹ Jfr. EUA-undersøkelsen 2004-2005: www.eua.be/eua/en/Doctoral_Programmes.jsp. Foreløpige tall fra IPOD-undersøkelsen (se note ovenfor) viser at kun 32 % av respondentene har hatt utenlandsopphold av mer enn 2 ukers varighet.

gjesteforelesere og gjesteforskere til å delta i ulike faglige møter innefor UiBs forskerutdanning. Utviklingen av sommerskole kan få en særlig viktig rolle i denne sammenheng (se tiltak 3.9 i kapittel om utdanning).

4	Tiltak: Forskerutdanning	Ansvar	Tidsrom	Kommentarer
4.1	Gjennomføre IPOD-prosjektet a) utarbeide statusrapport om fagmiljøenes tilrettelegging for og ph.d.-kandidaters erfaringer med utenlandsopphold b) kartlegge årsaker til at ph.d.-kandidater ikke reiser på lengre utenlandsopphold c) utvikle forslag som skal øke den internasjonale mobiliteten av ph.d.- kandidater til/fra UiB d) anbefale konkrete tiltak som skal gi bedre faglig, administrativ og praktisk tilrettelegging for utenlandsopphold	Viserektor for internasjonale relasjoner, Forskningsavdelingen	2006–2007	Pr. september 2006 er en stor del av intervjumaterialet samlet inn. Bearbeidelsen er startet og noen foreløpige resultater foreligger. Flere av tiltakene forslått i dette kapitlet anbefales med støtte i IPOD-undersøkelsen
4.2	Inkludere ph.d.-kandidater i fagmiljøers etablerte internasjonale nettverk; integrere og oppfordre til større deltakelse av ph.d.-kandidater i fagmiljøers/ forskergruppers/ forskerskolers egne internasjonale seminarer og konferanser	Institutter, forskerskoler, fakulteter, Forskningsavdelingen	Løpende	De enkelte fagmiljøene må ha ansvaret for en slik faglig og kontinuerlig integreringsprosess. For en avgrenset periode anbefales at det avsettes midler til økonomisk støtte for ph.d.-kandidaters deltakelse på faglige møter/konferanser som vurderes som særlig viktige i det aktuelle fagmiljø og som ikke kan dekkes av ordinære driftsmidler
4.3	Gi bedre hjelp til faglig tilrettelegging av utenlandsopphold; velge ut og kontakte utenlandsk institusjon/forskningsmiljø; planlegge tidsperiode	Veileder og fagmiljø, i samarbeid med ph.d.-kandidat	Løpende	Dette tiltaket bør være en kontinuerlig og fast oppgave tillagt veilederfunksjonen
4.4	Utvikle mobilitetsportal (med praktisk informasjon for ph.d.-kandidaters utenlandsopphold; se tiltak 2.7 a) under kapittel om forskning)	PØA, Forskningsavdelingen	Ferdigstilling vår 2007	Nettportalen skal inneholde relevant informasjon om visum, lønn, skatt, forsikring og bolig for så vel innreisende som utreisende ph.d.-kandidater

4.5	Gi bedre informasjon om eksisterende økonomiske støtteordninger for utenlandsopphold (inkludert feltarbeid): a) Fakultetene skal ha lett tilgjengelig informasjon om sine støtteordninger på intranettets forskerutdanningsside b) Forskningsavdelingen skal ha lett tilgjengelig informasjon på UiBs sentrale forskerutdanningsside om støtteordninger; sentrale (Meltzerfondet), nasjonale (gjennom NFR og lignende) og internasjonale (som WUN Global Exchange, Marie Curie, og andre)	a) Fakultetene b) Forskningsavdelingen	Løpende	I samarbeid med Formidlingsavdelingen bør likeformede oversikter tilstrebes
4.6	Avsette øremerkede midler til særlig kostnadskreven utenlandsopphold	UiB sentralt, Forskningsavdelingen	2007–2009	Det forslås at UiB sentralt, ved Forskningsavdelingen, øremerker midler til dette tiltaket. Det kan dreie seg om utenlandsopphold som blir særlig kostnadskreven p.g.a. reise, bolig, kursavgifter, tilgang til utstyr. Kriterier bør vurderes nærmere og ordningen evalueres etter 2 år
4.7	Avsette driftsmidler til ph.d.-kandidater på kvoteprogrammet	Institutter, fakulteter	Fra 2007	Driftsmidler til ph.d.-kandidater som ikke faller inn under universitetets vanlige ordninger
4.9	Utnytte den nye gjesteforskerordningen i forskerutdanningen (se tiltak 2.8 under kapittel om forskning)	Fakulteter, forskerskoler	Løpende	UiBs sentrale gjesteforskningsmidler er omstrukturert og mer fleksibelt tilrettelagt bl. a. for finansiering av opphold av kortere varighet (1-4 uker) for rekruttering av internasjonale toppforskere/ gjesteforelesere til workshops, forelesningsserier, seminarer, veiledning, m.m.

4.10	Forenkle og oppmuntre til gjennomføring av co-tutelle-ordning	Forskningsavdelingen, Utdanningsavdelingen, i samarbeid med fakultetene	2007–2008	Co-tutelle er en type samarbeid mellom to institusjoner om veiledning av ph.d.-kandidater
4.11	Tilby regelmessige kursdager i engelsk vitenskapelig språkbruk og utarbeidelse av vitenskapelige publikasjoner	Fakulteter, forskerskoler	Fra. 2007	1-2 dagers kurs minst 1 gang per semester. Ved mindre fakulteter kan dette kombineres med tilbud til andre vitenskapelig ansatte
4.12	Profilere UiB som forskerutdanningsinstitusjon ved å annonsere egne forskerutdanningskurs internasjonalt og på UiBs sentrale nettside for forskerutdanning	Fakultetene, forskerskolene, i samarbeid med Formidlingsavdelingen	Løpende	I tillegg til å delta i og påvirke internasjonale faglig-administrative nettverk i arbeidet med å forbedre ph.d.-utdanningen og mulighetene for internasjonale møtesteder for ph.d.-kandidater (gjennom f.eks.: EUA og Coimbra), skal UiB være aktiv i profileringen av egen forskerutdanning generelt og egne forskerutdanningskurs spesielt

5. Formidling og profilering

Formidling av kunnskap til samfunnet er ikke bare en av universitetets hovedoppgaver, men tjener også i profilering av institusjonen, både nasjonalt og internasjonalt. Dette skjer foruten gjennom utdanning, forskeropplæring og publisering av forskningsresultater i vitenskapelige tidsskrifter og konferanser, også gjennom artikler i populærvitenskapelige tidsskrifter og publisitet gjennom andre mediekkanaler som fjernsyn, radio og internett. Internett står i en særstilling med hensyn til fortløpende oppdatert og søkbar informasjon og er særlig godt egnet for formidling og profilering internasjonalt.

Formidling og profilering henger sammen, og formidling vil som regel bidra til profilering. I formidlingsarbeidet må det imidlertid skilles tydelig mellom vitenskapelig formidling basert på kompromissløs forankring i faglig integritet og profilering med målsetning om markedsføring.

Å gjøre universitetets virksomhet kjent for omverdenen blir stadig viktigere som et ledd i rekruttering av gode studenter og medarbeidere. UiB har i så måte nedlagt et omfattende arbeid i å tilrettelegge informasjon for internasjonale studenter. Internasjonal formidling og profilering har også uvurderlig betydning for rekruttering av dyktige forskere, nye samarbeidspartnere og forskningsfinansiering fra utlandet. Internasjonal formidling kan imidlertid være svært ressurskrevende. UiBs formidlingsaktører må derfor være forberedt på å sette av ressurser til dette, samtidig som prioritering av budskap og målgrupper vurderes nøye.

Internasjonal formidling og profilering skal vises i bedre evalueringer av kvalitet i forskning og utdanning. UiB plasserer seg lavt (med noen åpenbare unntak) på de fleste rangeringer som har vært publisert de siste årene. Selv om relevans og kvalitet på slike rangeringer kan diskuteres, må vi forvente at de kan ha betydelig effekt på potensielle studenter og samarbeidspartnere. UiB har uansett et forbedringspotensial i sterkere profilering av institusjonens attraktive særegenheter og fremragende forsknings- og utdanningsmuligheter.

Det er også viktige profileringslementer knyttet til forskning og utdanning som nevnt i kapitlene ovenfor, f.eks. ved aktiv deltakelse i internasjonale forskningspolitiske og finansierende organisasjoner. Det ligger videre et stort profileringspotensial i å arrangere internasjonale konferanser, seminarer og forskerkurs i regi av anerkjente internasjonale organisasjoner.

Overordnede målsetninger

UiB skal utvikle en sterkere og tydeligere profil som bidrar målbart til økt rekruttering av internasjonale studenter og forskere og internasjonalt forskningssamarbeid og finansiering. Universitetet skal også fremelske god vitenskapelig formidling til det internasjonale publikum basert på universitetets beste forskning.

Utfordringer

Selv om det er UiBs vitenskapelig ansatte som er universitetets viktigste aktører i internasjonal formidling og profilering, er det viktig at alle UiBs ansatte er seg sitt ansvar bevisst med hensyn til sine roller som aktive deltakere i dette.

Det er viktig å få flere UiB-forskere og ansatte til å delta i internasjonalt forskningssamarbeid og internasjonalt fagpolitisk arbeid og fungere som gode ambassadører for UiB ved internasjonale konferanser, møter og besøk. Det ligger en spesiell utfordring i å motivere flere UiB-forskere til å ha ambisjoner om internasjonal forskningskarriere.

5	Tiltak: Formidling og profilering	Ansvar	Tidsrom	Kommentar
5.1	Utvikle og oppdatere oversiktlige og brukervennlige eksterne internettsider på engelsk på alle nivåer – parallelt med de norske internettsidene	Formidlingsavdelingen (system) og fakulteter og institutter (innhold)	2007 og deretter løpende	Arbeidet med ny eksternvev er godt i gang ved Formidlingsavdelingen og forventes ferdigstilt ved utgangen av 2007
5.2	Oppdatere regelmessig engelskspråklig oversiktsbrosjyre for UiBs virksomhet	Formidlingsavdelingen	Årlig	
5.3	Utvikle mer spesifikt brosjyremateriale på engelsk rettet mot ulike mottakergrupper som studenter, samarbeidspartnere, finansieringskilder og politikere	Fakulteter og institutter i samarbeid med Formidlingsavdelingen og Utdanningsavdelingen	Løpende	Eksempel: De norske HF-miljøenes brosjyre utarbeidet for presentasjon av norsk humanistisk forskning overfor EU-kommisjonen, april 2006
5.4	Sterkere profilering av nyhetsstoff og pressemeldinger på engelsk som "English News" og "Features" og på UiBs websider samt gjøre større bruk av internasjonale nettsteder	Formidlingsavdelingen i samarbeid med fagmiljøene	Løpende	Eksempler på internasjonale nettsteder som Alpha Galileo (www.alphagalileo.org), Communiqué (www.communique-initiative.org ; European Research Media Service), og Eureka Alert (http://www.eurekaalert.org/)
5.5	Utnytte konferanser, forskerkurs, workshops og seminarserier i profileringsøyemed (se bl.a. tiltak 2.15 i kapittel om forskning)	Formidlingsavdelingen i samarbeid med institutter og forskerskoler	Løpende	Gjerne knyttet til forskerskolene og/eller i regi av (og med markedsføring og profilering gjennom) internasjonalt anerkjente forskningsorganisasjoner
5.6	Styrke formidlingssamarbeid med Bergen Museum, Vitensenteret, Unifob as og UiBs øvrige randsone	Forskningsavdelingen (hovedansvar) i samarbeid med Formidlingsavdelingen, fakulteter og institutter	Løpende	Temaet settes som fast punkt på agenda i møter mellom UiB og randsone
5.7	Bruke nasjonale kulturelle og internasjonale faglige markeringer bevisst i internasjonal profilering av UiB	Alle nivåer	Løpende	Eksempler: Griegjubileum (2007), Det Internasjonale Polaråret ("IPY", 2007), Darwinjubileum (2009)
5.8	Vektlegging av internasjonale aspekter i handlingsplaner for formidling	Avdelinger, fakulteter og institutter	Løpende	
5.9	Utnytte UB – det digitale bibliotek og open access (BORA) – som ressurs og verktøy i formidlingsarbeidet			

6. Koordinering, samarbeid og ansvar

De foregående kapitler i denne handlingsplanen har fokus på universitetets faglige virksomhet (forskning, utdanning, forskerutdanning og formidling), og ikke på det organisatoriske. Ikke desto mindre vil en godt samkjørt organisasjon med fokus på det internasjonale bidra positivt til oppnåelse av de mål som er satt for den faglige virksomheten i planen. Koordinering, samarbeid og ansvarsfordeling for den internasjonale virksomheten internt på universitetet er stikkord i denne sammenheng. Samtidig er det viktig for UiB å ha godt samarbeid med aktører innen internasjonalisering utenfor universitetet, som for eksempel Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU; se <http://siu.no/>), lokalisert i Bergen.

Overordnede målsettinger

Et overordnet mål med internasjonalisering ved UiB skal være å sikre og styrke kvalitet i institusjonens faglige virksomhet. Et viktig bidrag for å nå et slikt mål vil være å ha en organisasjon hvor koordinering, samarbeid og ansvar for den internasjonale virksomheten fungerer godt både vertikalt og horisontalt. De administrative tjenester sentralt, på fakultetene og instituttene skal være formålstjenlige både i omfang og innretning ut fra de ambisjoner og mål som settes for den internasjonale virksomheten.

Det bør være en målsetting for universitetet at alle fakulteter og institutter foretar en systematisk gjennomgang av hele bredden for sin internasjonale virksomhet. En slik gjennomgang bør danne grunnlag for utforming av strategi, planer og prioriteringer ved eget fakultet og institutt. Dette vil være nyttig for å styrke kontakten innad i og mellom fakultetene og instituttene og dessuten skaffe til veie verdifull informasjon om sammenhengene mellom forskning, utdanning og mobilitet i den internasjonale virksomheten.

Utfordringer

Det stilles store krav til spesialisert kompetanse, ressursinnsats og samlende institusjonell kraft og tyngde dersom UiB skal hevde seg i konkurransen om midler til internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid og tiltrekke seg gode forskere og studenter i fremtiden. Det er en utfordring for UiB å skape bevissthet hos ansatte på alle nivåer om viktigheten av å dra i samme retning for å oppnå koordinering og godt samarbeid.

Det er viktig for UiB å identifisere universitetets nåværende og fremtidige kompetansebehov for den internasjonale virksomheten. Det gjelder både type og omfang av kompetanse og på hvilket nivå i organisasjonen det er hensiktsmessig å utvikle kompetanse for ulike sider i det internasjonale arbeidet.

Det er en utfordring å definere funksjoner knyttet til den internasjonale virksomheten på sentralt nivå, ved fakultetene og i instituttene og sørge for en hensiktsmessig fordeling av ansvar og ressurser i forhold til disse funksjonene.

Det er også en utfordring å sikre at tilgang til kompetanse, kunnskap og informasjon om de forskjellige områder av universitetets internasjonale virksomhet blir institusjonalisert, uten å svekke det individuelle engasjement for internasjonalisering.

6	Tiltak: Koordinering, samarbeid og ansvar	Ansvar	Tidsrom	Kommentar
6.1	Etablere koordinator- og kontaktfunksjon for internasjonal virksomhet ved alle fakulteter og institutter	Fakulteter og institutter	2007	Dette er ment som en funksjon for koordinering, kontakt og kompetanse og ikke nødvendigvis som egen stilling
6.2	Arrangere ett møte pr. semester for ansatte med koordinatorfunksjoner innenfor et fakultet og dets institutter	Fakultet	Løpende	
6.3	Lage møteplasser for utveksling av kunnskap, erfaring og informasjon om UiBs internasjonale virksomhet	Viserektor for internasjonale relasjoner	Løpende	Møter hvor viserektor og ansatte ved sentrale avdelinger møter ansatte fra fakultetene og instituttene
6.4	Etablere sentral koordinatorfunksjon for spesifikke land/regioner	UiBs ledelse i samarbeid med Forskningsavdelingen og Utdanningsavdelingen	Løpende	Dette kan særlig gjelde de land som er nevnt spesielt i UiBs strategiplan (punkt 3) og som trenger spesiell oppfølging
6.5	Etablere en administrativ kompetansekatalog for internasjonal virksomhet ved UiB	UiBs ledelse i samarbeid med PØA	Vår 2007	Et avgrenset prosjektarbeid
6.6	Ferdigstille databasen som skal gi en samlet oversikt over UiBs bilaterale avtaler	Utdanningsavdelingen i samarbeid med IT-avdelingen og Forskningsavdelingen	Vår 2007	Arbeidet er igangsatt
6.7	Samle informasjon om UiBs medlemskap og deltakelse i internasjonale nettverk, organisasjoner o.l. og gjøre den lett tilgjengelig på nettet	Forskningsavdelingen i samarbeid med Formidlingsavdelingen	2007	
6.8	Plassere overordnet ansvar for internasjonale nettverk på forskningsadministrativt nivå	Forskningsavdelingen	2007	
6.9	Etablere koordinertjeneste for internasjonale delegasjonsbesøk til UiB	Forskningsavdelingen, Utdanningsavdelingen, Rektors og Universitetsdirektørs kontorer	Vår 2007	UiB mottar mange henvendelser fra ulike institusjoner/organisasjoner som ønsker å besøke institusjonen. Det er behov for å koordinere disse.
6.10	Stimulere administrativt ansatte til å ta del i aktiviteter og påta seg internasjonale verv	Alle nivåer	Løpende	Viktig å utvikle både allmenn og spesialisert administrativ kompetanse

